

เครือข่ายธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมสากล

The Access Initiative

เครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมระดับโลก ก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมของประชาชน และการเข้าถึงความยุติธรรมในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมหรือที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบัน มี 6 องค์กรภาคประชาสังคมที่เป็นองค์กรแกนนำของเครือข่าย

วัตถุประสงค์ของเครือข่าย ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมสากล

เพื่อผลักดันให้มีการปฏิบัติตาม
หลักการข้อที่ 10 แห่งปฏิญญา
ริโอในประเทศต่าง ๆ โดยเร็ว

ปฏิญญาริโอว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (Rio Declaration) (178 ประเทศ)

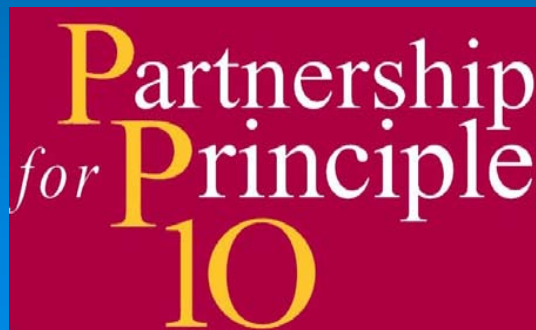
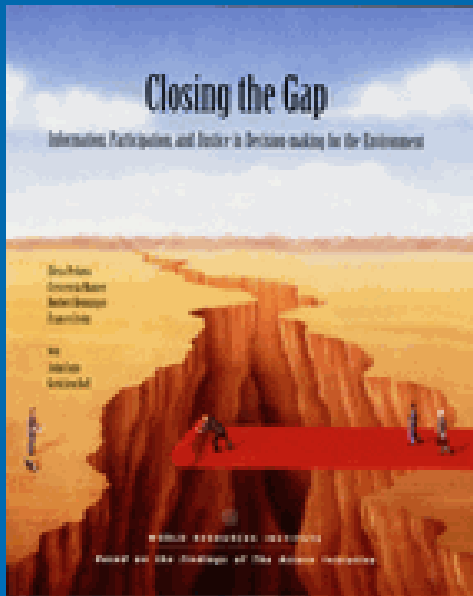
Principle 10

Environmental issues are best handled with participation of all concerned citizens, at the relevant level. At the national level, each individual shall have appropriate access to information concerning the environment that is held by public authorities, including information on hazardous materials and activities in their communities, and the opportunity to participate in decision-making processes. States shall facilitate and encourage public awareness and participation by making information widely available. Effective access to judicial and administrative proceedings, including redress and remedy, shall be provided.

หลักการข้อที่ 10 ของปฏิญญาริโอ: การจัดการในเรื่องสิ่งแวดล้อมจะทำได้ดีที่สุด เมื่อประชาชนมีส่วนร่วมและรัฐจะต้องส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้ประชาชนใน การได้รับข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจ และการเข้าถึงความยุติธรรม

การเติบโตและการพัฒนาของ เครือข่ายธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมสากล

- ปลายปี 2543-ต้นปี 2544: พัฒนารอบแนวคิด วิธีการประเมิน และโครงสร้างองค์กร
- ปลายปี 2544-2545: ทดสอบนำร่องตัวชี้วัดใน 9 ประเทศ
- กันยายน 2545: เผยแพร่ผลการทดสอบ (หนังสือ "Closing the Gap") และผลักดันการจัดตั้ง "ภาคีภาพเพื่อหลักการข้อที่ 10 ของปฏิญญาริโอ" ในการประชุมสุดยอดเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (WSSD)
- ปี 2546 -2548: ปรับปรุงตัวชี้วัด เครือข่ายขยายไปกว่า 40 ประเทศทั่วโลก
- ปี 2549: เผยแพร่ตัวชี้วัดชุดล่าสุด (เวอร์ชัน 2.0) และขยายเครือข่ายต่อไป

ปัจจุบัน มีเครือข่ายองค์กร
ภาคประชาสังคมในประเทศ
ต่าง ๆ มากกว่า 40 ประเทศทั่ว
โลกที่ได้มีการวางแผนหรือได้
ทำการประเมินผลกระทบมาภิ
บาลสิ่งแวดล้อมในประเทศ
ตนเอง

เครือข่ายธรรมาภิบาลใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ประเทศที่มีการใช้ TAI แล้ว

ประเทศที่สนใจนำ TAI ไปใช้

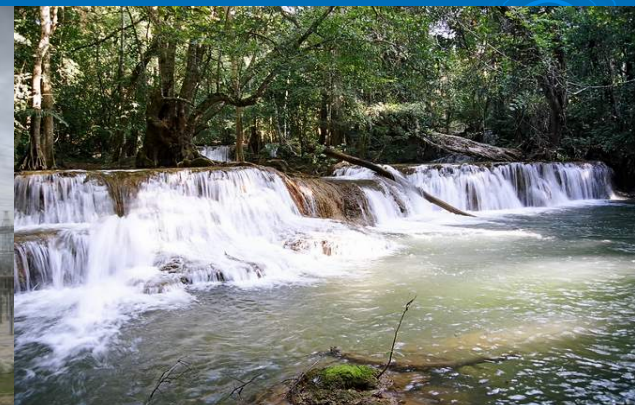
เครือข่ายธรรมชาติสิ่งแวดล้อมประเทศไทย

เครือข่ายธรรมชาติสิ่งแวดล้อมประเทศไทย (TAI Thailand) เป็นเครือข่ายองค์กรร่วมดำเนินงานโครงการธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย สถาบันพระปกเกล้า มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โครงการยุทธศาสตร์นโยบายฐานทรัพยากรในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

การประเมินธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย

- ประเมินมาแล้ว 3 ครั้ง โดยเครือข่ายธรรมชาติสิ่งแวดล้อมไทย
- ครั้งแรก พ.ศ. 2544 (ทดสอบนำร่อง) -- 9 กรณีศึกษา เช่น โคบอลต์ 60 หินกรูด คลองด่าน
- ครั้งที่สอง พ.ศ. 2548 -- 22 กรณีศึกษา เช่น ไข้หวัดนก ระยะแรก คุณภาพอากาศในบริเวณนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ยุทธศาสตร์การจัดการน้ำระบบโครงข่ายน้ำ ร่างพระราชบัญญัติน้ำ โครงการธนาคารอาหารทะเล
- ครั้งที่สาม พ.ศ. 2549 -- 18 กรณี เช่น ไข้หวัดนก สึนามิ FTAไทย-สหรัฐ วิกฤตน้ำภาคตะวันออก นโยบายและคดีแปรรูปฟผ. คดีท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย

ผลการประเมินธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ 3

ระเบียบวิธีการประเมิน

ใช้ ชุดตัวชี้วัดธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม รวม 98 ตัว
แบ่งเป็น 5 หมวด ได้แก่

- 1) กฎหมายทั่วไป
- 2) การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร
- 3) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 4) การเข้าถึงความยุติธรรม
- 5) การพัฒนาขีดความสามารถของประชาชน
เจ้าหน้าที่รัฐ และสื่อสารมวลชน ในเรื่อง
ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม

กรณีศึกษา 18 กรณี

การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร (Access to Information)

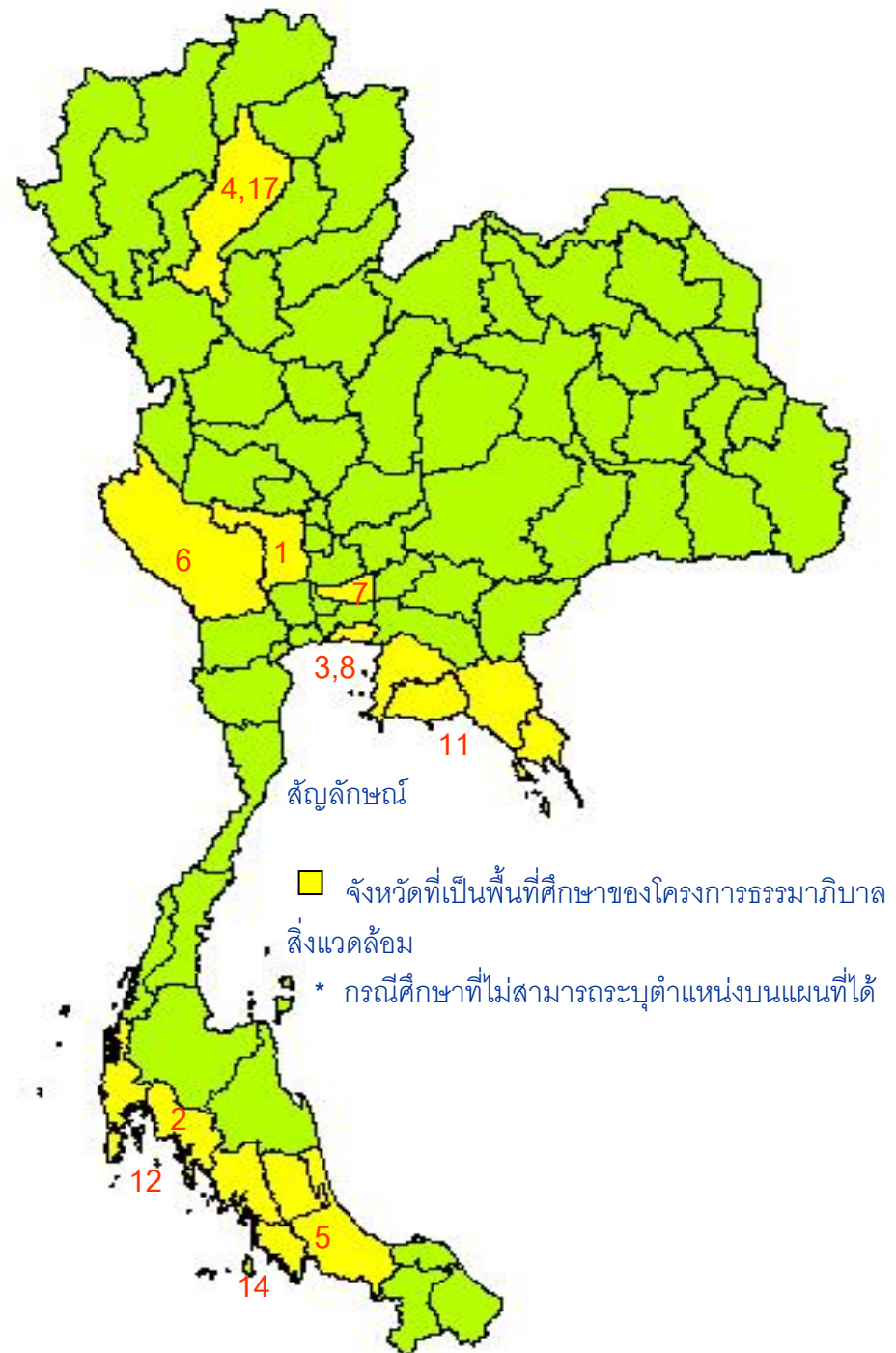
1. การระบาดของโรคไข้หวัดนก
2. ธรณีพิบัติภัย (สึนามิ)
3. ระบบตรวจวัดคุณภาพอากาศในนิคมอุตสาหกรรมบางพลี
4. ระบบตรวจวัดคุณภาพอากาศบริเวณโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จ. ลำปาง
5. ระบบตรวจวัดคุณภาพน้ำในทะเลสาบสงขลา
6. ระบบตรวจวัดคุณภาพน้ำในห้วยคลิตี้ จ. กาญจนบุรี
7. รายงานด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัททอสเท็มไทย จก.
8. รายงานด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทซี.พี. อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ จก.

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Public Participation)

9. นโยบายแปลงสินทรัพย์เป็นทุน-โครงการธนาคารอาหารทะเล
10. นโยบายการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-สหรัฐ*
11. นโยบายการแก้วิกฤตน้ำภาคตะวันออก
12. นโยบายเขตท่องเที่ยวพิเศษเกาะพีพี
13. การแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.)*
14. โครงการสะพานเศรษฐกิจเชื่อมโยงทะเลอันดามันและอ่าวไทย

การเข้าถึงความยุติธรรม (Access to Justice)

15. อุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบโรคระบาดไก่*
16. ข้อพิพาทโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย*
17. การฟ้องร้องคดีเกี่ยวกับโรงไฟฟ้าแม่เมาะ
18. คดีการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.)*

วิธีการจัดเก็บข้อมูล

เก็บข้อมูลทั้งที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ

- ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กฎหมาย และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ทั้งโดยการเข้าพบและการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ เป็นต้น
- ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ รายงานการวิจัย บทความ ข่าว และเว็บไซต์ของหน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

คณะนักวิจัย

ประกอบด้วยนักวิจัยจากองค์การภาคีของเครือข่ายธรรมชาติบาลสิ่งแวดล้อมไทย และนักวิชาการอิสระ ดังนี้

ดร.สมฤดี นิโครวัฒนยิ่งยง

ดร.ถวิลวดี บุรีกุล

ศ.ดร.พันธุ์ทิพย์ รามสูต

นายบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์

รศ.ดร.บรรเจิด สิงคะเนติ

นางสาวสาวิตรี ศรีสุข

นายวัฒน์ ทาบึงกาฬ

นายชัยวัชร พรหมจิตติพงศ์

ดร.สุจิตรา วาสนาดำรงดี

นางสาวศันสนา มลายอรินุญ

ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์

นางเรวดี ประเสริฐเจริญสุข

นางรัชนี เอมะรุจิ

ดร.สุภาพ พัส่อง

นางอรพรรณ พยัคฆาภรณ์

นางสาวผกาภรณ์ ยอดปลอบ

นายวัชร ธิตินันท์

นางสาวเกศินี แก้วนเจริญ

นายไพศาล ลิ้มสถิตย์

นางสาวณัฐฐนิช สุนสวัสดิ์

คณะกรรมการที่ปรึกษา รวม 28 ท่าน ดังนี้

1. คุณหญิง ดร. กัลยา โสภณพนิช	กรรมการสภาสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
2. ดร. มณฑิพย์ ศรีรัตนาทาบุญานอน	อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
3. ดร. ศิริพงศ์ หังสพฤกษ์	อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ
4. นายอิสสระ ไชยติบุรการ	อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม
5. นายจรัลธาดา กรรณสูต	อธิบดีกรมประมง
6. นายอนุชา โมกขะเวส	อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
7. นพ. ธวัช สุนทราจารย์	อธิบดีกรมควบคุมโรค
8. นายอุทัย จันทิมา	ผู้ว่าการ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
9. ดร. ทศพร ศิริสัมพันธ์	เลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
10. ดร. เกษมสันต์ จินณวาโส	เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
11. คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
12. ดร. โคทม อารียา	ประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
13. ท่านผู้หญิง ดร. สุธาวัลย์ เสถียรไทย	ประธานสถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม
14. นางวนิดา สักการโกศล	ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

คณะกรรมการที่ปรึกษา(ต่อ)

15. นพ. สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ นักวิชาการสาธารณสุข 10 ชช. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
16. ดร. อัมพันธ์ พินธุกนก ผู้อำนวยการสำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ
17. ดร. เชาวนะ ไตรมาศ ผู้อำนวยการสถาบันรัฐธรรมนุญศึกษา สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
18. ดร. ชัชชม อรรถภิญญ์ ผู้อำนวยการสถาบันกฎหมายอาญา
19. นายนคร เสรีรักษ์ ผู้อำนวยการส่วนนโยบายและวิเคราะห์ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
20. นายสันติ วิลาสศักดิ์ดานนท์ ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
21. นพ. สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์ กรรมการและเลขาธิการมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ
22. นายเดชอุดม ไกรฤทธิ นายกสภภาพนายความ
23. นายไพโรจน์ พลเพชร เลขาธิการสมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน
24. นายจรรุญ ยังประภากร ประธานชมรมสิ่งแวดล้อมสมุทรปราการ
25. รศ. สุริชัย หวันแก้ว อ.ประจำคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
26. อาจารย์ชัยยุทธ สุขศรี อ. ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
27. รศ. พิสิฐ ศุกรियพงศ์ อ. ประจำคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
28. นายวันชัย ตันติวิทยาพิทักษ์ ประธานชมรมนักข่าวสิ่งแวดล้อม สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

การประเมินธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย

- ธรรมาภิบาลที่วัดได้: ตัวชี้วัดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม (ม.ย.-ธ.ค. 2544)
- ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม ตัวชี้วัดการมีส่วนร่วมของประชาชนพ.ศ. 2548 (ประเมินผลครั้งที่ 2) (พ.ย. 2547- พ.ค. 2548)
- ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม ตัวชี้วัดการมีส่วนร่วมของประชาชน (ประเมินผลครั้งที่ 3) (พ.ค. 2549 - ปัจจุบัน)

ขอขอบคุณผู้สนับสนุน

การประเมินธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ 3 และการ เผยแพร่ผลการประเมิน

- สถานทูตอังกฤษ (United Kingdom Government's Global Opportunities Fund)
- มูลนิธิฟอร์ด (Ford Foundation)

สอบถามเพิ่มเติมและขอข้อมูลได้ที่

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย โทรศัพท์ 66 2 503 3333 ต่อ 501 โทรสาร 66 2 504 4826-8

เว็บไซต์ www.tei.or.th

อีเมล TAIthailand@tei.or.th